

دستور وزیر کار برای بررسی علل حادثه

در پی دستور وزیر مقرر شد کمیته‌های تخصصی به منظور بررسی استانداردهای ایمنی معادن در ایران و بازنگری موارد غیرکارآمد تشکیل شود. قانون تصویب مقاله‌نامه ایمنی و بهداشت شغلی (۱۳۶۰)۱۹۸۱ و سند الحاقی (پروتکل) ۲۰۰۲ (۱۳۸۱) مقاله‌نامه ایمنی و بهداشت شغلی ایران ماه سال گذشته در مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید و در ۱۵ آذرماه ۱۴۰۰ پس از تأیید شورای نگهبان جهت اجرا ابلاغ شد. این مقاله‌نامه به پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ۲۳ آذرماه ۱۳۹۹ به تصویب هیئت وزیران رسیده بود.

به موجب مقاله‌نامه ۱۵۵ سازمان جهانی کار هر کشور عضو با توجه به شرایط و رویه‌های ملی و با مشورت با تشکل‌های کارفرمایی و کارگری منتخب، باید سیاست ملی منسجمی را در خصوص ایمنی و بهداشت شغلی و محیط کار تدوین و اجرا کند و به‌طور دوره‌ای مورد بازنگری قرار دهد. همکاری سازمان بین‌المللی کار و ایران در زمینه بهداشت و ایمنی شغلی به دهه ۱۹۶۰ برمی‌گردد که نتیجه آن تأسیس مرکز تحقیقات و آموزش ایمنی و بهداشت کار در سال ۱۹۶۸ در تهران بود. به دنبال تصویب پیوستن جمهوری اسلامی ایران به مقاله‌نامه ۱۵۵ ایمنی و بهداشت کار، آیین‌نامه اجرایی آن جهت تصویب در شورای عالی حفاظت فنی در دستور کار قرار گرفت و این شورا ملزم شد تا پیش‌نویس آیین‌نامه اجرایی قانون مقاله‌نامه را تهیه و این آیین‌نامه را جهت طی کردن مراحل تصویب در هیئت وزیران توسط وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی به هیئت دولت ارسال کند. در پی بروز حادثه تلخ انتشار گاز و جان باختن شماری از کارگران معدن زغال سنگ معدنچو در طیس، احمد میدری، وزیرکار بیان کرد: وزارت کار با استفاده از همه ظرفیت‌های قانونی، حقوقی و فنی خود برای شناسایی علت حادثه و احقاق حقوق بازماندگان و مصدومان از هیچ کوششی دریغ نمی‌کند. تحقیقات به منظور واکاوی دلایل بروز این حادثه در سطوح مختلف انجام خواهد شد.

همچنین در پی دستور وزیر کار، مقرر شد کمیته‌های تخصصی به منظور بررسی استانداردهای ایمنی معادن در ایران و بازنگری موارد غیرکارآمد تشکیل شود. چنانکه وزیر کار در سفر به طیس تأکید کرده است مکانیزه کردن معادن به‌عنوان یکی از این رویکردهای کاهش مخاطرات و ارتقای استانداردهای ایمنی در معادن، مورد اهتمام جدی وزارتخانه خواهد بود.

دیروز همچنین وزارت رفاه در اطلاعیه‌ای اعلام کرد: پس از بررسی‌های اولیه حادثه رخ داده به اطلاع می‌رسانیم که وزارت کار با استفاده از همه ظرفیت‌های قانونی، حقوقی و فنی خود برای شناسایی علت حادثه و احقاق حقوق بازماندگان و مصدومان از هیچ کوششی دریغ نمی‌کند. تحقیقات به منظور واکاوی دلایل بروز این حادثه در سطوح مختلف انجام خواهد شد.

همچنین در پی دستور وزیر کار، مقرر شد کمیته‌های تخصصی به منظور بررسی استانداردهای ایمنی معادن در ایران و بازنگری موارد غیرکارآمد تشکیل شود. چنانکه وزیر کار در سفر به طیس تأکید کرده است مکانیزه کردن معادن به‌عنوان یکی از این رویکردهای کاهش مخاطرات و ارتقای استانداردهای ایمنی در معادن، مورد اهتمام جدی وزارتخانه خواهد بود.

محمد رضا بهرامی، رئیس خانه معادن ایران نیز در خصوص علت بروز این حادثه گفت: به‌طور کل اینجا مقصر فرد نیست، نگاه و نظام حکمرانی در بخش معدن است که بایستی شرایط را دائم به روزرسانی کنیم و این مشمول تمام معادن کشور می‌شود، امروز تمام معادن کاران ایران در عزا هستند. او اظهار کرد: تا زمان مطالعات کامل از منطقه نمی‌توان اظهارنظری کرد اما به‌طور کلی اینجا مقصر فرد نیست، بلکه نگاه و نظام حکمرانی در بخش معدن است که بایستی شرایط را دائماً به روزرسانی کنیم. او خاطرنشان کرد: معدن پرورده ۵ و ۶ از حدود سی سال قبل فعالیتش را توسط بخش خصوصی شروع کرد. این معدن تاکنون هیچ‌گونه حادثه‌ای نداشته، چون یک تیم کاملاً مهندسی در این جا فعال بودند و این تیم مهندسی توانسته با ۱۵۰۰ تا نیروی انسانی که در کنار خودش داشت حدود ۵۰۰ هزار تن در سال تولید زغال داشته باشد و تأمین‌کننده بخش بزرگی از صنایع فولاد ما باشد، این معدن صرفاً به دلیل مسائل و ویژگی‌های خاصی که در درون آن نظر ساختار زمین‌شناسی داشت این اتفاق حاصل شد، این اتفاق یک گام منبع‌گازی که مخفی شده بود در پشت یک ذخیره بسیار نازک که حدود سی سانت بود و یکباره تخلیه شدن این گاز که عملاً باعث این انفجار عظیم شد.

دیوار سست معدن

ضعف سیاست‌گذاری، موانع سرمایه‌گذاری و تحریم، همچنان فاجعه می‌آفریند

گزارش
معدن

و ارزان‌تر خریداری می‌شود. وقتی این اتفاق رخ می‌دهد معادن امکان سرمایه‌گذاری را ندارند و اولین چیزی که قربانی می‌شود ایمنی است. به خاطر اینکه بابت هزینه‌های استخراج و تأمین ماشین‌آلات و مواردی مثل بهره‌وری و ایمنی صرف شود، دچار عدم سرمایه‌گذاری می‌شوند.

غرفی درباره مشکلات ساختاری در این خصوص عنوان کرد: «باید بگوییم که دو منشأ اصلی تأمین مالی در بخش معدن، یعنی ارزش ناشی از صادرات و فروش رقابتی داخلی دچار مشکل است؛ در رقابت داخلی با قیمت‌گذاری دستوری مواجه هستیم و ارزش صادراتی نیز با سد عوارض صادراتی مواجه است پس در واقع باید گفت بخش معدن تا حدی سرپا است که بتواند تأمین مواد حلقه‌های بعدی را انجام دهد؛ مسائلی مانند توسعه بخش معدن، افزایش اکتشافات، افزایش ظرفیت استخراج، مکانیزه کردن، استفاده از هوش مصنوعی و هوشمندسازی، بهره‌وری و ایمنی در اولویت‌های بعدی قرار می‌گیرد.»

این کارشناس گفت: «اما آن چیزی که در حکمرانی بخش معدن می‌توان به آن اشاره کرد و دقیق نمی‌دانم به حادثه رخ داده مرتبط است یا خیر، بحث تغییر چارت در وزارت صمت بود که دفتر نظارت و ایمنی معادن از چارت وزارتخانه حذف شد و در واقع یکی از ابزارهای نظارتی تضعیف شد. البته اکنون در چارت جدید احیاء شده اما یکی از دلایلی که می‌توان برای افزایش شیب حوادث نام برد حذف دفتر ایمنی بود که نظارت‌ها را به حداقل رسانده بود.»

غرفی افزود: «این معدن جزو معدنی بوده که در مقایسه با سایر معادن زیرزمینی کشور از استاندارد بالایی برخوردار بوده و این یک زنگ خطر است که وقتی در معدنی که تجهیزات ایمنی و سیستم آن حرفه‌ای بوده و ظرف ۳۰ سال گذشته هیچ حادثه‌ای در آن اتفاق

نظارتی و نظام مهندسی کشور را می‌توان مقصر دانست؟ باید کارگران را بیشتر آموزش دهیم یا مدیران را؟ هر چه باشد باید به این نکته توجه داشت که نه یک جا بلکه خیلی از جاها، کار ما می‌لنگد و نیاز به بازسازی داریم.

سیاست‌های غلط فاجعه‌آفرین

سجاد غرقی، کارشناس ارشد معدن که سابقه نایب‌رئیس اتحادیه تولیدکنندگان، صادرکنندگان محصولات معدنی را در کارنامه خود دارد، در خصوص حادثه رخ داده در معدن طیس به «هم‌میهن» گفت: «باید منتظر گزارش کمیته پیگیری حادثه باشیم تا بتوان به درستی اظهارنظر کرد که چقدر از این حادثه به نظارت، خطای انسانی و یا کوتاهی تیم ایمنی آن معدن مربوط بوده است. اما مسئله اصلی در حوزه اقتصاد معدنی سیاست‌های ضد صادراتی است که در دهه گذشته به‌ویژه از سال ۱۳۹۲ اتفاق افتاده است؛ از این تاریخ به بعد دو اتفاق همزمان رخ داد؛ یکی وضع عوارض صادراتی که صادرات مواد معدنی را با مخاطره مواجه و ارزش‌آوری را برای بخش معدن بسیار کم کرد و این منبع اصلی سرمایه‌گذاری چه در حوزه اکتشاف، چه در حوزه استخراج، چه در حوزه بهره‌وری و به‌ویژه ایمنی که از اصلی‌ترین موارد سرمایه‌گذاری در بخش معدنی است را دچار مخاطره کرد.»

او ادامه داد: «دیگری قیمت‌گذاری دستوری است و شرکت‌های خصوصی که فارغ از فضای رقابتی و تعیین‌کننده زنجیره‌ها هستند، شما می‌بینید در بعضی از حلقه‌های معدن و به‌ویژه صنایع معدنی یک انباشت سود خیلی زیادی در حلقه‌های میانی داریم که بخش عمده‌اش از آن این است که نهاده‌ها به صورت دستوری

**سجاد غرقی
کارشناس ارشد
معدن:**

**قیمت‌گذاری
دستوری، ممانعت
صادرات و
ساختار خصولتی
این بخش‌ها را
کم‌بهره‌ور و فقیر
برای سرمایه‌گذاری
و در حوادث
ناکارآمد می‌کند
و یک اقتصاد
معدنی کشور را
کوچکتر کرده است**

هر حادثه‌ای که رخ می‌دهد گویی نماد خود را نیز با خود می‌آورد و نشانه حادثه معدن زغال‌سنگ طیس چکمه‌های پاره و سوخته کارگری است که جان بلند شدن از درون لکوموتیو حمل زغال سنگ را ندارد.

دولت، پیمانکار و یا مالک معدن، باید در این شرایط به کدام اعتراض کرد و یقه کدام را گرفت؟ اشکال از نبود تجهیزات ایمنی است یا عدم نظارت‌های نهادها و یا سیاست‌های غلط دولت‌ها در اداره معادن؟ آیا حتی می‌توان از حذف وزارت صنایع و معادن و ادغام آن در دو وزارتخانه دیگر گله کرد؟ مشکل از کجاست؟ آیا می‌توان باز همه چیز را به گردن تحریم‌ها انداخت و دولت‌ها و وزرای قبل را به سهل‌انگاری متهم کرد؟ این سیکل در نهایت در کجا خواهد ایستاد؟

سال ۸۸ در معدنی در زرنند کرمان انفجار رخ داد و ۱۲ کارگر کشته شدند، یک سال بعد تونل یک معدن در کرمان ریزش کرد و ۵ نفر جان باختند، سال ۹۱ در معدن دیگری در طیس انفجار رخ داد و ۸ کارگر کشته شدند و سال ۹۶ انفجار در معدن زغال‌سنگ زمستان بورت استان گلستان ۴۳ کارگر را به کام مرگ برد و سال گذشته ۶ نفر در انفجار گاز در معدنی در دامغان به زیر خاک رفتند و امروز طیس شاهد مرگ حداقل ۳۴ کارگر در معدن زغال‌سنگ است. مشکل از کجاست؟ آیا دولت جدید می‌تواند جلوی اینگونه حوادث را بگیرد و یا فقط باید دست به دامان فن آوری مدرن شویم؟ سازمان‌های

